

FORVALTNINGSPLAN FOR FURENESOMRÅDET 2024 - 2034

Innhold

Innledning	3
Formål med planen	3
Avklaringer knyttet til bruk av området .	3
Oppfølging av planen.....	3
Gjennomføring av tiltak.....	3
Eksisterende forhold	4
Furenesområdet	4
Eiendomsforhold.....	4
Planstatus.....	5
Historikk.....	5
Festeavtale med Vesterlen speiderkrets	5
Friluftsliv og brukergrupper	5
Infrastruktur	5
Drift og vedlikehold	5
Naturverdier.....	6
Kulturlandskap/Kulturarv (SEFRAK- bygninger).....	6
Geologi	6
Visjon og mål for Furenesområdet	7

Overordnet mål.....	7
Visjon	7
Delmål/fokusområder	7
Retningslinjer og tiltak	8
Besøksforvaltning.....	8
Informasjon om friluftsopplevelser	8
Skilting.....	8
Traktoradkomst	8
Stinettverk i Furenesområdet.....	8
Lysløype.....	9
Turstier i Jørpelandsheia	9
Beplantning og revegetering.....	9
Kulturminner og kulturlandskap	9
Naturverdier og biologisk mangfold	10
Terrenginngrep.....	10
Friluftaktiviteter og arrangementer	10
Teltplasser.....	10
Hike-områder for speiderne	10
Toalettfasiliteter	10
Hogst, jakt og fiske	10
Motorisert ferdsel.....	10
Handlingsprogram	11

Innledning

Formål med planen

Et av formålene med forvaltningsplanen er å legge til rette for en bærekraftig og helhetlig forvaltning av området. Planen skal sikre at området blir ivaretatt og brukt på en måte som fremmer friluftsliv, natur- og kulturverdier. Videre skal planen sikre allmennhetens friluftsutøvelse, og at området skal være tilgjengelig og fremstå attraktivt å bruke for alle brukergrupper. Forvaltningsplanen sikrer en langsiktig kartlegging og tilrettelegging av nødvendige og ønskelige tiltak. Videre gir den en oversikt over planlagte tiltak i Furenesområdet, som vil kunne fremme en fleksibel bruk og lengre opphold i området for brukere.

Avklaringer knyttet til bruk av området

Furenesområdet skal forvaltes i henhold til formålet gitt i kommuneplanen. Bruk som ikke er i tråd med formålet må avklares i tråd med plan- og bygningsloven.

Oppfølging av planen

Planen gir generelle føringer for bruk og forvaltning av området, samtidig som den gir klare rammer for utføring av konkrete tiltak. Vedlagt planen er en enkel handlingsplan, som bør rulleres ved behov og etter innspill fra interesseparter. Planen skal realiseres gjennom strategiske grep i kapittel 3, Retningslinjer og tiltak.

Gjennomføring av tiltak

Hvilke tiltak som kan gjennomføres i Furenesområdet vil til enhver tid avhenge av Strand kommune sin økonomiske situasjon, og eventuelle eksterne tilskudd. Mange av tiltakene som kan gjennomføres i en normal friluftstilrettelegging er ofte av en mindre kostnadskreven karakter, men alle tiltak har en pris. Det vil derfor være en fortløpende vurdering i kommunen på hvilke tiltak som bør prioriteres når. I denne planen listes det opp aktuelle tiltak som på lengre sikt kan bidra til økt bruk og opphold i området. Listen er ikke uttømmende.

Eksisterende forhold

Furenesområdet

Furenesområdet ligger i enden av Dalavegen, og ligger fint til omkranset av fjell og turområder. Området har en mangfoldig natur, med stor variasjon i geologi, landskap, naturtyper og plante- og dyreliv. Furenesområdet er statlig sikret som friluftsområde, og er et viktig regionalt friluftsområde med en viktig funksjon som innfallsport til Jørpelandsheia.

Figur 1: Flyfoto av Furenesområdet, med parkeringsplassen i nord, og speidertunet omkranset av leirplass og lysløype.

Eiendomsforhold

Furenesområdet, gnr. 51, bnr. 1 eies av Strand kommune. En parsell (festetomt) på 1840 m² er bortfestet til Vesterlen Speiderkrets av Norges speiderforbund (heretter omtalt som Vesterlen) (se figur 2 for eiendomsgrenser).

Figur 2: Kartutsnittet viser grensene for parsellen (festetomt) til Vesterlen, markert med blågrønn strek.

Planstatus

Furenesområdet er i kommuneplanens arealdel avsatt som grønnstruktur-friområde. Det er ikke utarbeidet reguleringsplan for området, men parkeringsplassen inngår i en reguleringsplan fra 2015 (Tibergstrand, hytter ved Liarvatnet, PlanID 1130201302). Hyttefeltet er ikke realisert, men parkeringsplassen er etablert. I områder definert som friluftsområder i kommuneplanens arealdel skal allmennhetens friluftsinnteresser veie tyngre enn andre interesser, jmfør Plan- og bygningsloven.

Historikk

Gardsdrifta ble nedlagt rundt 1950, og området ble gradvis mer benyttet til friluftsmål. I 1985 fikk Strand kommune statlig støtte fra Miljødepartementet til å sikre eiendommen Furuneset, gnr. 51, gnr. 1 til friluftsmål. Samme år inngikk Strand kommune en festeavtale med Vesterlen, som siden har utviklet området til et leirsted. I 2014 ble speidertunet Camp 773 stiftet.

Festeavtale med Vesterlen speiderkrets

Festeavtalen fra 1985 ga speiderne rettigheter til å bruke en parsell på ca. 1840 m² og nærliggende areal til leirplass, mot at de holdt parsellen (festetomt) og nærliggende areal i ryddig og ordentlig stand. Avtalen la videre til grunn at allmenn ferdsel i minst mulig grad skulle hindres.

Friluftsliv og brukergupper

Furenesområdet ligger i overgangen mellom dal og hei, og danner innfallsporten til flotte turområder i Jørpelandsheia. Strand kommune har et pågående prosjekt knyttet til *Prioriterte turruter i Strand*, og flere av disse starter på parkeringsplassen ved Liarvatnet, og går via Furenesområdet. Prosjektet har som mål å promotere disse utvalgte turene i Strand, for å få enda flere ut i naturen. Furenesområdet er et mye brukt utfarts- og rekreasjonsområde for befolkningen i Strand, og benyttes blant annet til turgåing, jogging, skigåing og aking. Det er opprettet et Frilager aktivitetssted på parkeringsplassen gjennom et samarbeid mellom Vesterlen og Strand kommune, med utleie av blant annet kanoer, sykler, fiskestenger, akebrett og ski. Gjennom Camp 773 tilrettelegger Vesterlen for utleie av bygninger og teltsteder hovedsakelig til organiserte barne- og ungdomsaktiviteter slik som speider-, skole- og konfirmantturer, men også til andre lag- og organisasjoner, bedrifter og privatpersoner i grupper på over åtte stykk. Det har gjennom årene vært arrangert flere større speiderleirer på området.

Infrastruktur

En ny og større parkeringsplass ble etablert i 2022, og parkeringsplassen muliggjør kommunens satsing på prioriterte turer i området. Det er satt opp forbudsskilt mot overnatting på parkeringsplassen. Det er etablert en traktorveg over Liaråna, som åpner for tilkomst til Furenesområdet med traktor. Gangbroen er oppgradert med tversgående bord for bedre fremkommelighet.

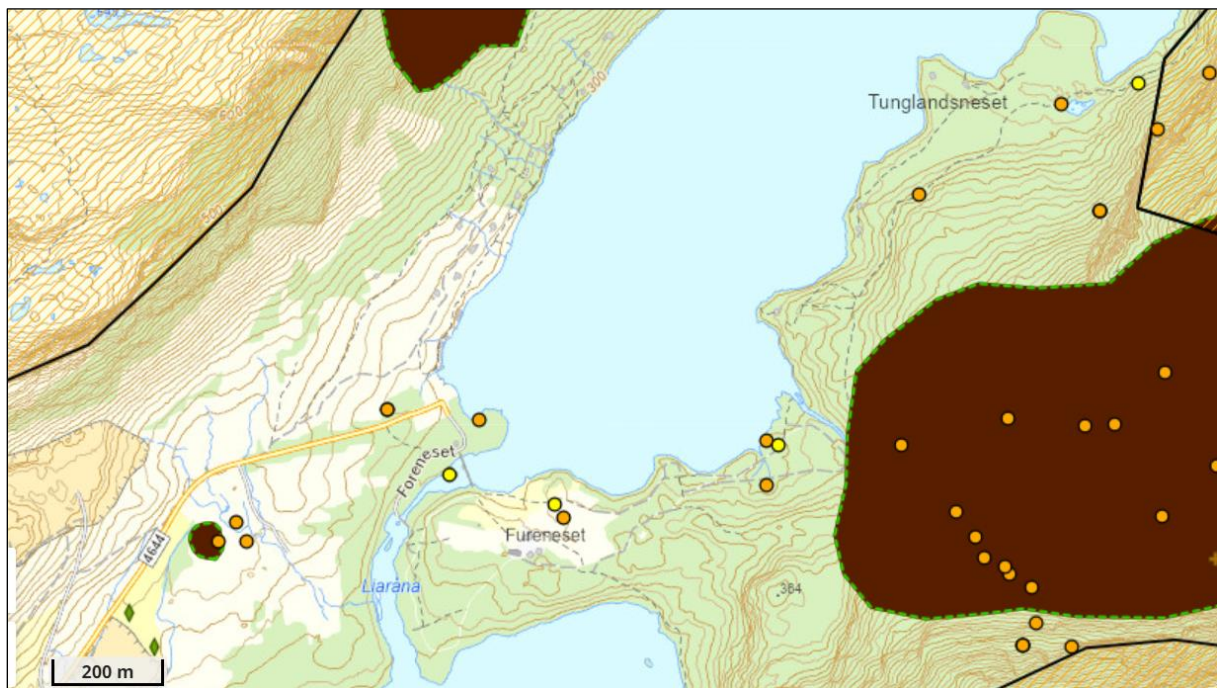
Drift og vedlikehold

Camp 773 står hovedsakelig for all drift og vedlikehold av Furenesområdet. I gjeldende festeavtale er det lagt opp til at fester skal holde festetomt og nærliggende areal i ryddig og ordentlig stand. I tillegg står Vesterlen for drift og vedlikehold av sine bygninger (inkludert åpent toalett for allmennheten, i tråd med avtale om åpent toalett for allmennheten, datert 04.10.2016). For å sikre et attraktivt område til utleie har Vesterlen blant annet utbedret teltsteder og gruset opp gangstier. Lysløypen og turstier i Jørpelandsheia driftes og vedlikeholdes av Norsk folkehjelp.

Naturverdier

Temakart Rogaland har ingen registreringer av utvalgte naturtyper, verneområder, helhetlige naturlandskap eller inngrepsfrie naturområder innenfor Furenesområdet, se kartutsnitt i figur 3. Det er gjort enkelte registreringer av fugler i nærområdet med særlig stor forvaltningsinteresse, som for eksempel heipipilerke, granmeis og grønmeis.

Nord for planområdet, mellom Stora Tibergsfjellet og Liarvatnet er det registrert naturtypen *Gammel boreal løvskog*, og øst for planområdet, mellom Heiahornet og Revafjellet er *Småsildalen* registrert i naturtyperegisteret som *andre viktige forekomster*. I tillegg er et tjern som ligger vest for Furenesområdet registrert som naturtypen *Naturlig fisketomme innsjøer og tjern*. I de høyereliggende områdene rundt Furenesområdet er det registrerte leveområde for orrfugl og enkelte par lirype.

Figur 3: Kartutsnittet viser viktige naturtyper (markert brun med grønn stiplet linje) og arter av nasjonal forvaltningsinteresse (markert som sirkler i gult og oransje).

Kulturlandskap/Kulturarv (SEFRAK-bygninger)

Eiendommen på Fureneset var opprinnelig et gårdstun, med tun, innmark og utmark. Fremdeles finnes det mange spor i landskapet fra tidligere drift og skjøtsel med rester etter kulturmark/beitemark, steingarder, gamle vegfar og bygninger. Våningshuset (hovedhuset) er i Temakart Rogaland registrert med verdi B. Løen er registrert med verdi C, og er oppført rundt 1933. Begge er registrert med høy verdi som del av miljøet de er i.

Geologi

Ifølge NGU sine løsmassekart ligger Furenesområdet hovedsakelig på morenemateriale som er avsatt langs en brefront. Materialet er usortert og kan inneholde alle kornstørrelser fra leir til stein og store blokker.

Visjon og mål for Furenesområdet

Overordnet mål

Det overordnede målet for Furenesområdet er at det skal forvaltes og driftes på en måte som fremmer rekreasjon og folkehelse. Gjennom å tilrettelegge for en fleksibel bruk skal området fremstå allment tilgjengelig og tilby aktiviteter både på sommer og vinterstid.

Visjon

Furenesområdet skal være et tilgjengelig friluftsområde for ferdsel og opphold hele året, og tilby brukere muligheten til å oppleve den mangfoldige naturen i turområdet Dalen og Jørpelandsheia.

Delmål/fokusområder

1. Grad av tilrettelegging

Strand kommune ønsker at Furenesområdet utvikles og forvaltes på en måte uten at det opparbeides og tilrettelegges i for stor grad. Samtidig skal området kunne tilby opplevelsesverdier og aktiviteter som fremmer bruk og opphold. Det skal legges til rette for en fleksibel bruk, hvor hensynet til naturmiljø, kulturlandskap og ulike brukerinteresser skal veie tungt. Furenesområdet skal være et område hvor brukere kan få gode natur- og landskapsopplevelser med variert vegetasjon og et rikt dyreliv. Andre aktuelle tiltak kan være gapahuk, raste- og grillplasser med benker og badebrygge.

2. God tilgjengelighet til turområdene rundt Fureneset

Gjennom prosjektet prioriterte turer i Strand skal det settes opp informasjonsskilt ved parkeringsplassen. I tillegg skal det på sikt skiltes med aluminiumskilt langs turstiene for å gjøre turene trygge å gå for alle som ikke er kjent i området. Sammen vil dette bidra til god tilgjengelighet til turområdene rundt Furenesområdet.

3. Samarbeid med aktuelle aktører

Strand kommune skal legge opp til et godt samarbeid med aktuelle aktører som bruker og har interesser i området. Eksempler på aktuelle aktører er Camp 773/Vesterlen speiderkrets, Naturvernforbundet, Norsk folkehjelp, hytteeiere og allmennheten. Handlingsplanen som følger denne forvaltningsplanen skal rulleres ved behov, og åpner for at interesseparter å melde inn behov og ønsker kontinuerlig som kan inkluderes ved revisjon av handlingsplanen.

4. Opprettholde og oppgradere dagens nettverk av stier og løyper

Strand kommune har et fremtidig ønske om å oppgradere lysløypen, ved å lage den bredere og med godt toppdekke. Det er også ønskelig å oppgradere belysningen til LED, både for å forenkle vedlikehold og for å spare strømutfgifter. Strand kommune ønsker å opprettholde avtalene med Vesterlen speiderkrets og Norsk folkehjelp om vedlikehold i område.

5. Kulturlandskap og kulturminner

Kulturminner og kulturlandskap er en viktig del av opplevelsen i området. Målet er at kulturminnene og kulturlandskapet i området skal bli bevart og at kulturminnene skal, i større eller mindre grad, være tilgjengelige. Samtidig skal man kunne lese av områdets kulturhistorie gjennom både kulturminner og skjøttet kulturlandskap. SEFRAK-bygninger og objekter som veier, steingjerder og beitemarker, skal tas hensyn til i forbindelse med aktivitet i området, og synliggjøres gjennom skjøtsel.

Retningslinjer og tiltak

Besøksforvaltning

Furenesområdet er offentlig tilgjengelig hele døgnet, og området driftes og vedlikeholdes for å fremstå attraktivt for besøkende. Ferdsel og bruk av området skal skje innenfor de til enhver tid gjeldende avklaringer etter plan- og bygningsloven. Besøkende må vise hensyn til natur- og kulturverdier, ved ferdsel og bruk av området. Sjøppel i naturen virker skjemmende, og kan være skadelig for mennesker og dyr. Det forventes at brukere av området rydder opp etter seg, og tar søppelet med seg hjem. Hunder som går løst og hundeadføring som blir etterlatt langs stiene er tema som har blitt nevnt som en utfordring i området.

Tiltak:

- Strand kommune må sikre at Furenesområdet driftes og vedlikeholdes på en måte som skaper gode besøksopplevelser.
- Strand kommune bør sette opp skilt om båndtvang, og som minner hundeeiere på å plukke opp etter sine hunder.

Informasjon om friluftsopplevelser

Det er ønskelig med gode tilretteleggingstiltak for friluftsliv, og at tilbudet av friluftsopplevelser i området promottes. Det er viktig at Strand kommune lykkes med å kommunisere ut til innbyggerne hvilke friluftsopplevelser som finnes i Furenesområdet, og hvilke tiltak kommunen har satt i verk for å tilrettelegge på en best mulig måte for flest mulig innbyggere.

Tiltak:

- Strand kommune bør tilrettelegge for god informasjon til innbyggerne om hvilke friluftstilbud som er i Furenesområdet gjennom sine kommunikasjonskanaler.
- Strand kommune vil fortløpende vurdere å gjennomføre kampanjer og tiltak som vil trekke folk til området, slik at flere får oppleve dette rike natur- og kulturområdet.

Skilting

Det er ønskelig at brukere av området skal få god informasjon om både området og turmuligheter.

- Strand kommune skal i forbindelse med prosjektet prioriterte turer i Strand sette opp et informasjonsskilt ved parkeringsplassen, hvor besøkende kan få informasjon om både Furenesområdet og turmuligheter i området.

Traktoradkomst

Traktorvegen over Liaråna opprettholdes, men holdes fysisk stengt med kjetting og hengelås.

Stinettverk i Furenesområdet

Det gruslagte stinettverket opprettholdes, og nødvendige utbedringer og årlig vedlikehold er viktige faktorer for å sikre god fremkommelighet til Furenesområdet.

Tiltak:

- Strand kommune må sikre at stiene sloddes og gruses opp, at skader på stiene utbedres ved behov, at grøfter vedlikeholdes og at vegetasjonen langs stiene skjøttes.

Lysløype

Lysløypen er et populært turmål for rekreasjon, både på sommer- og vinterstid.

Tiltak:

- Strand kommune ønsker å opprettholde vedlikeholdsavtalen med Norsk folkehjelp knyttet til vedlikehold av lysløype og oppkjøring av skiløype.
- På kort sikt utbedres eventuelle terrengsår langs lysløypa, hvor det fylles på med jordmasser og revevegeteres.
- På lengre sikt er det ønskelig å oppgradere lysløypa, både ved utbedring av selve stien og ved oppgradering til LED-armaturer.

Turstier i Jørpelandsheia

Fureneset er innfallsport til flere turstier i Jørpelandsheia. Jevnlig vedlikehold i form av merking og vegetasjonsrydding er nødvendig for å opprettholde en god kvalitet på stiene. Strand kommune er ansvarlig for skilting, merking og vegetasjonsrydding.

Tiltak:

- Strand kommune ønsker å opprettholde samarbeidet med frivillige lag- og organisasjoner, hvor de utfører merking og vegetasjonsrydding.
- Strand kommune er i gang med å oppgradere turstiskilt langs turstier i hele kommunen, hvor det er lagt opp til en overgang fra treskilt til aluminiumskilt. Implementeringen utføres område for område, og prosjektet går over flere år.

Beplantning og revevegetering

Deler av området er åpent og uten skjerming, og enkelte områder er derfor utsatt for vind. Andre områder er preget av gjengroing, og det er utfordringer med overvann i østlig del i perioder med store nedbørsmengder. Ny beplantning bør være stedegen eller av norsk opphav, og det tillates ikke innføring av fremmedarter i området. I enkelte tilfeller kan det være aktuelt å benytte vegetasjonen i området i beplantningen.

Tiltak:

- Strand kommune bør utarbeide en skjøtselsplan for Furenesområdet, som skal legge føringer for hvordan området skal vedlikeholdes. Skjøtselsplanen bør følge som vedlegg til forvaltningsplanen.

Kulturminner og kulturlandskap

For å kunne lese av områdets kulturhistorie gjennom kulturminner og kulturlandskapet er det viktig å sikre at kulturminnene er tilgjengelige, og at kulturlandskapet holdet åpent og godt skjøttet. Furenesområdet har høyt potensiale for funn av automatisk freda kulturminner.

Tiltak:

- SEFRAK-bygninger og objekter som veger, steingjerder og beitemarker, skal tas hensyn til og synliggjøres gjennom vedlikehold og skjøtsel.
- Sikre at kulturminner ikke utgjør fare for allmennheten.
- Vurdere kartlegging av andre kulturminner i Furenesområdet.
- Vurdere å bevare kvernsteinene i Lågalia.
- Nye tiltak i området som kan berøre kulturminner må forelegges Rogaland fylkeskommune, seksjon for kulturarv.
- Vedlikeholde marker med beitepusser eller beitedyr for å holde vegetasjonen nede.
- Vurdere tiltak for å forsterke kulturlandskapet.
- Slitasje på vegetasjon og sår i landskapet utbedres fortløpende.

Naturverdier og biologisk mangfold

Ved tilrettelegging av tiltak og utøvelse av friluftsliv skal det forhindres unødvendig slitasje og forstyrrelse av plante- og dyreliv. Naturverdier i området skal tas hensyn til ved planlegging av tiltak og ferdsel i området.

Terrenginngrep

Terrenginngrep skal begrenses. Det tillates ikke inngrep i morenerygger/hauger. Eventuelle terrenginngrep skal tilpasses kulturlandskapet, og det foretrekkes myke løsninger som for eksempel jordplanering og vegetasjonsbruk foran harde løsninger som muring og oppbygging.

Friluftaktiviteter og arrangementer

Det finnes flere lag og organisasjoner som bruker Furenesområdet i dag, og området er godt egnet for ulike aktiviteter og arrangementer for ulike brukergrupper. Samtidig har området stort potensiale for økt bruk og opphold over lengre tid. Arrangementer i Furenesområdet skal informeres om til Strand kommune i god tid før arrangementet finner sted.

Tiltak:

- Strand kommune bør utarbeide en detaljplan for tiltak som fremmer opphold og aktiviteter, med elementer som for eksempel gapahuk, badebrygge, grill- og rasteplasser med bord/benker

Teltplasser

Furenesområdet er godt tilrettelagt for friluftstelting. Friluftsløven legger til grunn at telting kan utøves i inntil to døgn uten avtale med grunneier. Det er ikke tilrettelagt for camping på området.

Hike-områder for speiderne

I forbindelse med speiderleir om sommeren arrangeres det såkalte *hikes*, det vil si overnattingsturer ute i naturen. Det er viktig at denne aktiviteten ikke medfører ulemper for grunneiere/hytteiere/turgåere, eller at det er i konflikt med naturhensyn. Aktiviteten bør avklares med grunneier.

Toalettfasiliteter

Det døgnåpne toalettet er en viktig funksjon for å kunne tilrettelegge for økt bruk av Furenesområdet. For å opprettholde dette tilbudet er det nødvendig med ukentlig renhold og påfyll av blant annet toalettpapir.

Hogst, jakt og fiske

Det tillates ikke flatehogst i området. Eventuell hogst skal foregå som plukkhogst eller uttynning, og skal kun utføres etter avklaring med Strand kommune. Kommunens eiendom disponeres til jakt av Strand Jegerforening. Nærområdet er godkjent som vald for rådyr, hjort og elg, men selve Furenesområdet er unntatt for jakt.

Motorisert ferdsel

All motorferdsel i utmark er som hovedregel forbudt. For å kunne tilby publikum et godt tilrettelagt friluftsområde tillates enkelte tilfeller av motorisert ferdsel, men det skal forhindres at omfanget økes. Det tillates blant annet motorisert ferdsel ved oppkjøring av skiløype, tømning av septiktank og påfyll av toalettartikler. Ved behov for motorferdsel utover dette må det søkes om tillatelse hos kommunen. Dette gjelder også helikoptertransport.

Handlingsprogram

Tiltaksplan

Nr.	Tiltak	Kostnad	Gjennomføring	Ansvarlig
1.	Fremforhandle og signere ny festeavtale		Andre kvartal 2024	Strand kommune og Vesterlen speiderkrets
2.	Revisjon av Forvaltningsplanen etter høring		Andre kvartal 2024	Park og grønt/ Strand kommune
3.	Utarbeide skjøtselsplan for Furenesområdet		2024/2025	Park og grønt/ Strand kommune
4.	Utarbeide detaljplan for tiltak som fremmer opphold og aktiviteter, med elementer som for eksempel gapahuk, badebrygge/badeflåte, bål- og rasteplasser med bord/benker		2024/2025	Park og grønt/ Strand kommune
5.	Revidere handlingsplan og involvere interesseparter		Ved behov	Park og grønt/ Strand kommune
6.	Utbedre og utvide lysløype	450.000	Må vurderes i forbindelse med budsjett.	Park og grønt/ Strand kommune
7.	Oppgradere til ledbelysning langs lysløype	349.000	Vurderes i forbindelse med prioritering av ENØK-tiltak og budsjett.	Park og grønt/ Strand kommune
8.	Informasjon om Furenesområdet og turmuligheter i området via internett og brosjyrer		2024	Park og grønt/ Strand kommune
9.	Informasjonstiltak vedrørende båndtvang og hundeavføring		2024	Park og grønt/ Strand kommune
10.	Informasjonstavle ved parkeringsplass med praktisk informasjon og turruter i området		2024	Park og grønt/ Strand kommune
11.	Skilting av turstier i området.		Oppgradering til aluminiumskilt implementeres fortløpende i turområde for turområde etter en prioriteringsliste	Park og grønt/ Strand kommune

Driftsplan

Nr.	Driftsoppgave	Hypighet	Årlig kostnad (i kroner)	Ansvarlig	Merknad
1.	Slått/plenklipping/beitepussing	Ved behov		Camp 773	Inngår i gjeldende festeavtale med Vesterlen
2.	Vedlikehold av grøfter/rør	Årlig		Camp 773	Må sees opp mot revidert festeavtale
3.	Vedlikehold av stinett på Furenesområdet	Ved behov		Camp 773	Må sees opp mot revidert festeavtale
4.	Vedlikehold av bygninger	Ved behov		Camp 773	
5.	Vedlikehold av lysløype, preparering av skiløype og av- og påsetting av lys i lysløypa	Årlig/etter behov ved snøfall	60.000*	Norsk folkehjelp	Strand kommune har avtale med Norsk folkehjelp angående vedlikehold av lysløype, sporkjøring på vinterstid og av- og påsetting av lys i lysløypa. Avtalen innebærer i tillegg utsetting og innhenting av badeflåte i Barkavika og tilsyn og vedlikehold/utskifting av livbøyer og badestiger. *Beløpet gjelder for hele avtalen.
6.	Tilsyn og vask av toalett, påfyll av blant annet toalettpapir	Ukentlig	30.000	Camp 773	Strand kommune har avtale med Camp 773 om å holde et av toalettene åpne for allmennheten. Avtalen inkluderer ukentlig tilsyn, vask av toalett og påfyll av forbruksvarer.
7.	Vedlikehold av parkeringsplass	Ved behov		Samferdsel/ Strand kommune	
8.	Brøyting av parkeringsplass	Etter vedtatt prioriteringsliste		Samferdsel/ Strand kommune	